

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXVI. (20)
No. (števil) 16

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
20. aprila 1967

Ob slovenskem sodelovanju na ukrajinski univerzi

V uvodnem inavguracijskem predavanju v kasteljanščini ob otvoritvi filozofske fakultete na ukrajinski univerzi sv. papeža Klementa s slovenskim oddelkom, je imel prof. dr. Tine Debeljak predavanje o ukrajinskem pesniku Frankoju in njegovi pesnitvi Ivar Višenski v luči današnje ekumenske dobe. Osvetlil je pisatelja, delo, čas Ivana Višenskega, ki je borba med Unijo (1596) in pravoslavci, katere je vodil ta atóški menih, podal ekumensko gledanje na „razkol“, ter zaključil predavanje s pogledom na slovenski delež pri zedinjanju Cerkev v tem času in pozneje takole:

„Naša fakulteta ima namen slediti dekretom ekumenskega koncila in se povečati globokim študijem slovenskih in sploh vzhodnoevropskih problemov. 'Vzhod in Zapad' je še vedno pereč problem, kakor je bil za Višenskega. Delo za spravo med obema je naravna naloga Ukrajine kot vmesne pokrajine pa tudi — Slovencev. Zanimivo je, da znani prof. Vzhodnega inštituta v Rimu, Ammann, v svoji veliki Ostislavische Kirchengeschichte (str. 337) smatra zemljepisni legi Ukrajine in 'Kranjske' kot primera „vmesne pokrajine med mejami narodov in ras“. Če gledamo to lego, vidimo, da je Slovenija odprta od Alp proti jugu in vzhodu, Ukrajina pa od Karpatov proti vzhodu in jugu, ter se obe smeri sečeta tam nekje kjer „spit Alfonskaja gorá“, gora Athos, ki je glavno pobožnišče Frankojeve pesnitve. Od tam je šla bizantinska kultura preko Bolgarije, Ukrajine in Belorusije v Rusijo, pa tudi preko Macedonije, Srbije do vrat Slovenije (Uskoki). Kakor geografsko, tako tudi duhovno pritiče Ukrajini kakor Sloveniji delati za spravo med Vzhodom in Zahodom. Kakor je uniško gibanje vodilo v smer zedinjanja, in Kijevska bogoslovna šola v smer „okcidentiranja“ pravoslavja, tako je Ljubljana s prof. Grivecem postala najmočnejša unifikatorska sila na Balkanu in celo gibalo velehradske ideje. Zato se ni čuditi, da je njegov učence na naši fakulteti zasedel katedro za globlje teološko umevanje unijonističnih teženj v smislu koncila.

Toda ne mislim več govoriti o tem. Hotel bi le poudariti, da so ljudje iz naših krajev tudi v času Višenskega že sodelovali za zedinjenje cerkvá oz. poznavanje vzhodne in orientalne Evrope. Tako je grof Ziga Herberstein postal s svojo knjigo Rerum Moscovitarum (1549) naravnost „odkritelj Rusije za Zahodno Evropo“, tudi njenih cerkvenih razmer. Drugi 'Kranjec', grof Kobencel, je bil avstrijski diplomat za časa Ivana Groznega, pripravljajoč mir s Poljsko. To je priznal, da mu je slovenščina prišla prav pri tem poslu. Postal je tak strokovnjak tudi za cerkvene zadeve, da se je papeški nuncij Antonio Possevina na poti iz Rima v Moskvo oglasil v Gradcu pri Kobenclu, da dobi od njega nasvete (1581). In znano je, da je Possevina imel veliko vlogo pri pripravah za Unijo v Brestu. Napisal je tudi knjigo Moscovia (1587), ki je vzpodbudila Hrvata z meje Slovenije kajkavca Jurija Kržanića, doktorja, jezuita in avanturista, da je šel dvakrat v Rusijo, bil preganjan v Sibiriji, postal pa pozneje knjižničar na carskem dvoru, vstopil v benediktinski samostan v Vilnu in padel v Sobieskega vojni pred Dunajem v boju proti Turkom. V svojih spisih je nastopal proti „pravoslavnim polemistom“ in s političnimi je postal prvi „panslavist“, svareč Slovane pred Nemci; bil pa je tudi — po besedah prof. Jagića, učitelja pesnika Frankoja, ki je pri njem doktoriral iz slavistike: „Genialni diletant v apostolskem delu za cerkveno zedinjenje.“

Človek, ki posebej zasluži omembo na tem predavanju, pa je veliki učenc, ustanovitelj dunajske slavistike, Jernej Kopitar, velik prijatelj Ukrajincev, katerega je papež imenoval za profesorja cerkvenoslovenskega jezika za ukrajinske uniatske bogoslovce na Propaganda fide v Rimu, ko so grški

SKLEPI PREDSEDNIŠKE KONFERENCE

Dasi se je zlasti južnoameriško časopisje v zadnjih dneh bavilo z mednarodnim komunistom „Che“ Guevarom, ki da je, kakor so objavili v Havani na Kubi napisal proglas na latinskoameriške komuniste, da morajo ustvariti „veliko Vietnamov“, da „bomo uničili ameriški kapitalizem in imperializem“, je več velikih svetovnih dnevnikov še vedno razpravljalo o pomenu in daljnosežnih pozitivnih posledicah konferenec ameriških predsednikov v urugvajskem obmorskem letovišču Punta del Este.

Konferenca se je udeležilo 20 ameriških predsednikov: vsi latinskoameriški predsedniki ter predsednik ZDA, razen kubanskega in bolivijskega. Zaključno spomenico je podpisalo 19 predsednikov, z izjemo ekvatorskega, ki ni bil zadovoljen s severnoameriškim finančnim sodelovanjem z Latinsko Ameriko.

Deklaracija iz Punta del Este, kakor se dokument imenuje, vsebuje 11.000 besed ter je prvo in najvažnejše določilo v njej, da bodo latinskoameriške države s pomočjo in sodelovanjem ZDA v naslednjih 15 letih zvarile latinskoameriški skupni trg, po vzoru zahodnoevropskega Skupnega trga.

Naslednji skleni določajo: „Položili bomo trdne temelje za latinskoameriško gospodarsko integracijo s pomočjo multilateralnih državnih načrtov.“

Združili se bomo v naporih za učin-

kovit porast dobička v trgovanju z ostalim svetom.“

„Modernizirali bomo življenjske pogoje našega kmečkega prebivalstva, dvignili splošno poljedelsko proizvodnjo v dobrobit latinske Amerike in ostalega sveta.“

„Poskrbeli bomo za vsestransko izobrazbo prebivalstva.“

„Izkoriščali bomo v še večji meri znanost in tehniko v dobro naših narodov.“

„Latinska Amerika bo odpravila nepotrebne vojaške izdatke.“

Ameriški predsednik Johnson je v zaključnem govoru poudaril da je konferenca v Punta del Este in izvajanje njenih sklepov druga stopnja Zveze za napredek, ki je bila ustanovljena leta 1961 prav tako v Punta del Este.

Tako leta 1961 kakor sedaj, leta 1967, je ena od latinskih držav odklonila podpis zaključne deklaracije: Ernesto „Che“ Guevara, takratni kubanski finančni minister, ni hotel podpisati deklaracije Zveze za napredek; letošnje deklaracije pa ni podpisal ekvatorski predsednik Arosemena.

Konferenca je Medameriško organizacijo stala 788.000 dolarjev. Dve tretjini stroškov bodo plačale ZDA, 12.000 dolarjev Urugvaj, ostalo pa bodo morale plačati še druge članice OEA. Med rolavico članic je za več let v zaostanku s plačevanjem članarine, nekatere do 15 let.

Procesi proti intelektualcem v Jugoslaviji

V zvezi v novim procesom, ki ga je Titova komunistična tiranija pripravila proti biv. vseuč. prof. zadrške univerze Mihajlu Mihajlovu, za 17. aprila t. l. je veliki buenosaireski jutranjik La Prensa dne 15. aprila objavil pod gornjim naslovom enega od svojih treh „vodnikov“. V njem ugotavlja naslednje:

„Čeprav si komunizem na vso moč prizadeva, da se prikazuje z raznimi obzori ostaja njegovo bistvo vedno isto: je totalitarističen režim ki zarikuje človeško svobodo v njenih najbistvenejših oblikah. Človek, ki ima v Jugoslaviji vso moč v rokah — maršal Tito, se približuje Moskvi ali pa odaljuje od nje v dvojni igri, ki je značilna za nižje despote, toda v eni stvari se drži iste linije na oblasti: skupno preganjanje intelektualcev.“

Zadnja poročila navajajo, da bo pisatelj Mihajlo Mihajlov, ki prestaja eno-

letno zaporno kazen, ker se je postavil po robu jugoslovanskemu komunizmu, zlova prišel pred sodišče zaradi še drugega podobnega prestopka, zaradi katerega lahko dobi 12 let zapore. Proces se bo začel 17. t. m. štiri dni pred Titovim govorom, s katerim bo napadel intelektualce — zdi se, da jih je večino, ki delajo na tem, da bi si pridobili večjo svobodo za intelektualno delo pod komunističnim režimom, ki zasužnjuje že od zadnjih dni druge svetovne vojne narode, ki sestavljajo Jugoslavijo.

Mihajlov, katerega so tudi odstranili z njegove katedre za filozofijo na zadrski univerzi, je samo en član več v dolgi verigi, ki je začela nastajati že pred dvajsetimi leti. Vedno ista zgodovina v državah, kjer vladata srp in kladivo, ki sta se spremenila v izraz in znak tesnebo sužnosti in smrti, namesto, da bi bila simbol za delo.

kolegij preustvarjali v Colegio graeco ruthaenum. Dve leti je bil v Rimu na tem položaju in pomeni gotovo prvega našega predhodnika v sodelovanju z Ukrajinci na papeških visokih zavodih.

Ne mislim govoriti več o teh stikih, kakor bi lahko (Josip Abram, Krek, itd.), omenjam naj samo, da je pesnik Franko kot slavist napisal tudi razpravo o Hvali sv. Bratoma Cirilu in Metodu in prvi poudaril njih pesniški pomen, kar citira prof. Grivec. Že prej, še za časa Frankojevega življenja (1907), ga je citiral Abram v prevodu ševčenkovskega Kobzarja, ki ga vidite tam na mizi. Hočem reči, Franko je bil med Slovenci poznan bolj kot slavist, kakor pesnik. In slavistika se začela s sv. Cirilom in Metodom. Zato raj končam s tem kar sem začel, namreč: podčrtam naj tri etape združevanja Slovanov po ukrajinski in slovenski zamisli: ševčenko je l. 1840 ustanovil Bratovščino sv. Bratov z namenom slovarske federacije s krščansko-socialnim programom. Drahomanov je ta program koncem stoletja spremenil na bazi verske indiferentnosti (racionalizma) in celo kozmopolitskega marksizma. Tega je prevzel Franko. Romanizem ševčenka in marksizem Drahomanova pa je premagala Slomškova „bratovščina svetih Bratov iz l. 1851. Ta je vzel religiozno bazo: molitev za versko zedinjenje Slovanov. To je zadnja — slovenska rešitev — in po l. 1951 za ves svet, torej resnično — ekumenska. Naš prof. dr. Gnidovec je zapisal: „Vzhod in Zapad se bosta strnila in dopolnila v popolnejšo, srečnejšo človeško družbo. Velika ura bo to za Cerkev: začetek nove dobe. Ne vem, kdaj

Če se zatiranje nadaljuje, se v vsakem primeru utrjuje in veča odpor v kulturnih sredstvih vseh držav, ki trpe pod rdečo oblastjo. Potrdilo o tem prihaja vsak dan v svet. Svoboda namreč nikdar ne umre za vedno. Jugoslovanski pisatelji to potrjujejo in blizu mora biti dan, ko množice sankcij, ki vodijo in spremljajo tiranijo, ne bodo več zadoščale, da bi zadušile te glasove, ki odkrivajo tako resno in vredno zadržanje.“

MIHAJLOV PRED SODIŠČEM

Mihajlova so pripeljali iz ječe pred sodišče 17. t. m., da bi ga zaslišali v novem procesu; toda obtoženec je v šesturnem zaslišanju ostal miren in siguren samega sebe ter je bil skoro ves čas v napadu.

Mihajlov je poudarjal, da ima samo šest ali sedem odstotkov jugoslovanskih prebivalcev glas v političnih ali gospo-

darških zadevah države ter je obtožil komunistično partijo, da je prikrivala nacionalistične rivalitete med različnimi jugoslovanskimi republikami.

Mihajlov je tudi poudaril, da je imela Jugoslavija „veliko več svobode“ pred Drugo svetovno vojno, kajti monarhistični režim, ki je bil takrat na oblasti, je dovoljeval izdajanje nekaterih socialističnih in komunističnih revij, medtem ko njemu sedaj prepovedujejo izdajati protikomunistično revijo.

Mihajlov je napadel tudi Tita samega, obtoživši ga, da skuša zadušiti sleherno mnenje, ki se ne strinja z linijo komunistične partije.

Prav zaradi dejstva, da je lansko poletje Mihajlov začel z organiziranjem take revije, je pisatelj doslej že sedel v ječi.

V sedanjem procesu pa ga obtožujejo, da je razširjal sovražno propagando proti Jugoslaviji v članku, ki ga je objavila neka tuja revija.“

I Z T E D N A V T E D E N

Dr. Konrad Adenauer, največji sodobni evropski državnik, je nevarno bolan. Zbolel je dne 7. aprila za gripo. Do 12. t. m. bolezen ni kazala nobenih nevarnih znakov, tega dne je pa nastopila občutno poslabšanje. Zdravniki so ugotovili da je 91-letnemu bivšemu zahodnonemškemu kanclerju zaradi bolezní začelo slabeti srce ter so začele nastopati motnje tudi v krvnem obtoku. Zdravniki so Adenauerjevim trem sinovom in štirim hčeram sporočili, da je bolnik v veliki nevarnosti. Od tedaj naprej je neprestano ob Adenauerjevi bolniški postelji eden od njegovih otrok.

Novica o Adenauerjevi nevarni bolezní je prizadela demokratske državničke v svetu. Papež Pavel VI. mu je poslal svoj blagoslov, iz vseh delov sveta ga neprestano prihajajo brzojavke, v katerih mu predsedniki in vladarji držav ter visoke politične osebnosti izražajo željo po skorajšnji ozdravitvi. Teh brzojavk je toliko, da jih pošta v Rhöndorju ob Renu povezuje kar v paket in pošilja v Adenauerjev dom.

Ob zaključku lista je bilo javljeno, da je dr. Konrad Adenauer umrl v sredo 19. aprila. Ves svobodni svet je globoko zadelo smrt velikega državnika.

Brazilska vlada je objavila, da se lahko vsi politični emigranti vrnejo v domovino. Tako kot je to storil biv. predsednik Juscelino Kubitsek prejšnje redelje. Predstavnik vlade je samo pristavil, da za vse seveda veljajo sedanji zakonski predpisi glede odvzema po-

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Predsednik republike na obisku v severnih provincah

Predsednik gral. Onganía se je v soboto, 15. t. m., vrnil s konference predsednikov ameriških držav v Punta del Este. Po vrnitvi je v predsedstvu vlade takoj prevzel vodstvo državnih poslov. O dogodkih, ki so se dogodili med njegovo odsotnostjo v državi, mu je poročal njegov namestnik notr. ministr. Borda.

V sredo, 19. t. m., je predsednik republike odpotoval z gospo in ostalim spremstvom v provinco Jujuy. V kraju Perico je izročil prometu novo mednarodno letališče El Cadillal. Tega dne je bil tudi v mestu Jujuy, odkoder je šel prenočevati v Termas de Reyes — Krajevске toplice. Danes bo potoval z letalom v Salto na začetek konference guvernerjev severozahodnih argentinskih provinc, t. j. provinc Salta, Tucuman, Jujuy, Catamarca in Santiago del Estero. V teku današnjega dne se bo vrnil v Termas de Reyes, odkoder bo hodil pregledovati javna dela, ki jih izvajajo v tej provinci. V tem kraju se bo tudi nadaljevala in zaključila konferenca omenjenih provinc. Predsednik se bo vrnil v Bs. Aires dne 23. t. m.

Komisar v sindikatu železničarjev Unión Ferroviaria

Poročali smo, da je vlada zaradi izkoriščanja gornjega sindikata v poli-

tičnih pravic za določeno dobo. Če je na kateri od njih zagrešil kako nepravilnost, bo tudi moral zanjo odgovarjati.

Castrova Kuba je s pomočjo Sovjetske zveze zgradila dve rovi močni radiooddaljni postaji. Ene je v Havani, druga pa v kraju Hologuín v prov. Oriente. Obe sta določeni za propagando komunizma v obeh Amerikah.

Britanski laburisti so 14. t. m. doživeli hud poraz pri občinskih volitvah v Londonu. To občino so imeli v rokah 33 let, prejšnji petek so pa dobili v njej absolutno večino konservativci. Doslej so imeli laburisti od 100 občinskih svetovalec 64 obč. odbornikov, konservativci pa 36. Po volitvah prejšnji petek se je pa razmerje takole spremenilo: konservativci 82, laburisti 18. Konservativci so pa poleg Londona zmagali še v 58 drugih krajih.

Predsednik grške vlade Panajotis Kanelopoulos je predložil kralju v podpis ukaz o razpustu grškega parlamenta ter o razpisu novih volitev za 28. maj. George Papandreu, 71 letni predsednik opozicijske narodne sredinske stranke zveze, je obsodil razpust parlamenta ter napovedal, da se bo z vso silo vrjel v velilno kampanjo z že znano njegovo krilatico: Kdo vlada v Grčiji: narod ali kralj?

V Moskvi je bil imenovan za naslednika Malinovskemu kot novi minister za narodno obrambo maršal Andrej Grečko, poveljnik oboroženih sil držav Varšavskega pakta. Maršal Grečko je znan tudi po nasilju, brezobzirnosti in brezskrbnosti, s katero je leta 1953 zadušil vstajo nemškega delavstva v Vzhodni Nemčiji.

tične namene, zlasti v takomenovani akciji sindikatov proti vladi, s proglašanjem političnih stavk, odvzela sindikatu Unión Ferroviaria gremiamo osebnost ter blokirala njegove več sto milijonske naložbe po bankah. V soboto je vlada objavila dekret, s katerim je polkovnik Carlos José Miranda imenovan za komisarja v tem sindikatu s širokimi pooblastili za njegovo depolitizacijo in ureditev razmer v njem.

V zvezi z imenovanjem komisarja v tem železničarskem sindikatu so bili njegovi odborniki tudi pri buenosaireskem nadškofu kardinalu dr. Caggianu. Po poročilu kat. tednika Esquiu so mu najprej izrazili svojo solidarnost z načeli zadnje papeške okrožnice, nato so pa nervozno menicali okoli kardinala, da je bilo očitno, da imajo še drug namen s svojim obiskom. In res so končno prišli na dan z besedo. Prosili so ga za intervencijo pri vladi da ne bi bil imenovan komisar v njegovem sindikatu. Kardinal jih je nato lepo poučil, da je lepo in čisto prav, da se tudi ta sindikat pridružuje tistim, ki odobravajo načela in nauke okrožnice papeža Pavla VI. Toda zaradi tega ne bi bilo treba hoditi k njemu. To bi bilo lahko storilo kar z izjavo javnosti, kakor delajo druge ustanove. Glede ureditve zadev s sindikatom jim je pa povedal, da je to zadeva pristojnih oblasti in ne spada v področje Cerkve.

ZENA IN NJEN SVET

Anica Kraljeva

Pred velikim korakom

Mnogo svetovno znanih mož in žena je izšlo iz družin s številnimi otroki, ki so imele dobre in skrbne starše. Naravno, da so največkrat bile prav matere čudovite oblikovalke značaja svojih otrok. Z božjo pomočjo, v neprestanem delu so čuvale nad njimi in se žrtvale v ljubezni do zadnjega diha.

Take matere imajo v svetovnih literaturah nešteto slavospevov, ki so jim jih sinovi napisali že v svojih zrelih letih v hvaležnosti.

Družina je danes v krizi. Vendar ne velja to za vse družine. Vzgoja otrok je danes težja. Starši se morajo resnično potruditi, da bodo otroke utrjevali v čednostih, v žrtvah, jih svarili in varovali pred zmotami, ki preplavljajo njihovo okolje izven doma. Priprava na življenje mora biti dalekovidna saj re bo dolgo ko bo deček že oče nove družine in deklica že v dolžnostih svojega materinstva.

Do pubertetne dobe je vzgoja za brate in sestre skupna a doraščajoči deček ali deklica začneta imeti vsak svoje probleme, ki jih prinaša razvojna doba. Medseboj se odtujita, oba se iz tega vzroka oddaljita tudi od staršev.

Starši morajo vedeti kdaj se to godi in sprejeti to spremembo kot naravno. Skrbno pa naj čuvajo nad njimi, ne z neprestanimi opominji, očitki in prepovedmi. Prav v tej dobi se jim je treba približati z veliko ljubeznijo in razumevanjem njihovih težav. To je doba v kateri je pogovor zelo potreben. Blagor staršem in otrokom, če so z njimi povezani!

Deček je večkrat v tej dobi neroden in v zadregi. Dobro mu bo storilo, če ga očka v takih trenutkih potrepja po ramenih in mimogrede reče: To ni nič, jaz sem še hušje neumnosti naredil v tvojih letih!

„Jaz sem bila prav taka,“ reče mati svoji nemirni in sanjavi trinajstletni hčerki „nisem vedela pravzaprav kaj bi rada, mnogo sem jokala in hotela iti nekam daleč od doma. Kako bi bila neumna če bi to storila!“

Iz takih pogovorov morajo otroci čutiti predvsem veliko ljubezen in odprtost staršev, ne strogost — le tako se bodo tudi sami odprli in iskali v njih oporo. Veliko napako delajo starši ali sorodniki, ko se iz mladostnikov norčujejo. Razne neumne opazke in namigi so za njihovo občutljivost ranljivi, včasih kruti. Dobro pa je da so v teh letih otroci močno zaposleni z učenjem, ročnim delom in športom.

Kmalu, prekmalu pride čas ko se mladostnik zaplete v mrežo prve zaljubljenosti. Kdo je ni izkusil? Zaljubljenca sta zaprta v svoj svet in se gledata v medsebojni najvišji luči. V tej dobi sta slepa in gluha za vsak navet.

Trstenjak pravi, da sta zaljubljenca podobna petelinu: ko poje zamiži. Oči odpre šele ko neha peti. Zato pa pametni in čuječi starši čuvajo nad nevarnostjo bližnje priložnosti in tudi nanjo opozarjajo. Zelo važno za vzgojitelje je spoznanje kako zaljubljenost različno vpliva na fanta in dekcle. Pri fantu prevladuje naravni nagon, pri deklici pa duševni: spolni pri fantu, ljubezenski pri dekletu.

Deklica, ko je zaljubljena, je srečna če je ljubljena, če ji fant pove, da je lepa da je edina in da bosta srečno skupaj živela — to je zanjo višek sreče. Taki pogovori so zanjo že popolna sreča. Drugih želja pošteno dekcle navadno nima.

Pri fantu, v katerem prevladuje naraven nagon, se godi povsem nekaj drugega. Dekle niti ne slutiti, kaj se v njem godi on pa tudi ne o njej, sodi jo po sebi. Če nič ne vesta o teh razlikah, če nista poučena o njih, postane njihovo shajanje nevarno. Moralisti močno svarijo prav pred to nevarnostjo.

Mislím, da bi bila velika neizbežna dolžnost staršev govoriti z doraščajočimi otroci o teh vprašanjih.

„Tako težko je govoriti o tem, nismo tega vajeni in kar ne gre z jezika!“ Seveda je težko, posebno tam, kjer ni bilo med starši in otroci nikoli pogovorov, ali kjer se je stik prenehel prav takrat, ko bi bil najbolj potreben.

Zopet se oprem na Trstenjaka, ki piše: Če fant in dekcle ne poznata te resnice, je to zanju lahko usodno. Ako bi se dekcle dovolj zavedalo nasilnosti spolne narave pri fantu in fant slabosti in neodpornosti spolne narave pri dekletu, bi bilo pri poštenih mladih ljudeh mnogo razočaranj manj, ker bi se ne spuščali tako daleč ker bi se varovali samotne prilike in ljubimkanja.

Spoznavanje takih resnic so brezdvoma najboljša popotnica v srečen zakon. Tako tudi samovzgoja: spoznanje in boj proti svojim napakam, poglobitev v krščansko pojmovanje svojih bodočih očetovskih in materinskih dolžnosti, medsebojno spoštovanje in potrpežljivost in pd. — vse to in še kaj več spada nujno v pripravo na resen zakon.

Čim več napak očistita na sebi, čim bolj se vdano pripravita na vse težave, tem lažje jima bo vršiti v zakonu svojo medsebojno dolžnost in dolžnosti do svojih otrok.

Mož je v hiši vladar, a žena je v njej kraljica.

Kdo je več?

Na to vprašanje ni odgovora. Medseboj se dopolnjujeta, sta nerazdružljiva, tvorita celoto. Le oba skupaj postaneta z Bogom soustvarjalca novega človeka.

Vseslovensko romanje v Rim

je bilo od 3. do 8. aprila. Udeležilo se ga je iz domovine nad 2000 Slovencev, katrim so se pridružili številni zamajski Slovenci. Nekaj jih je bilo iz obeh Amerik in celo iz Avstralije; močna je bila tudi rimska skupina.

Vse te slovenske romarje, okrog 2500 po številu med katerimi so bile številne slovenske narodne noše, je sprejel papež Pavel VI v zasebni avdienci 6. aprila v največji vatikanski dvorani. Papež je v svojem govoru izrazil Slovencev spoštovanje in ljubezen ter v imenu vse Cerkve hvalil vernost Slovencev in jim obljubil vse pastirsko skrb. Papeževe besede in lep sprejem so napravile na vse udeležence globok vtis.

Med udeleženci so bili vsi trije slovoškofje in monsignori: Ignacij Kunstelj, direktor slovenskih izseljenskih dušnih pastirjev, Lojze Škerl, škofijski vikar za Slovence v Trstu, Maks Jezernik, rektor filozofskega zavoda De Propaganda Fide, Slavko Bavdaž iz drž. tajništva, Janez Vodopivec, profesor na papeški univerzi De Propaganda Fide, p. Anton Legiša provincial reda klaretincev in nekateri spremljevalci slovenskih škofov.

Vseh slovenskih duhovnikov je bilo med udeleženci okrog sto.

DVANAJSTI SLOVENSKI DAN

Letošnji Slovenski dan, ki je bil v nedeljo 9. t. m. na Pristavi v Castelarju je bil posvečen 20. letnici začetka oblikovanja naše organizacijske skupnosti v Argentini.

Prišel se je dopoldne s sv. mašo, katero je daroval g. Matija Lamovšek. Ker je bila tega dne nedelja Dobrega pastirja, je v cerkvenem govoru najprej živo prikazal lastnosti dobrega pastirja. Po navajanju kaj Kristus kot dobri pastir od nas zahteva, je poudaril:

Hoče da se navzamemo njegovega duha, ki je duh nesebičnosti, požrtvovalnosti, občestvenosti, vesoljne ljubezni. Še več, hoče, da vsak izmed nas postane v svojem stanu, v svojem okolju dober pastir: starši otrokom, učitelji učencem, gospodarji podložnim, prijatelji prijateljem, tovariši tovarišem. Zavreči moramo načelo: vsak sam zase Bog pa za vse, načelo, ki je razdvojilo božjo družino v razred kapitalistov in razred proletarcev, in oboje pa odtrgalo od dobrega Pastirja.

Človek ki ima premoženje ni njegov absoluten lastnik temveč upravitelj in ga mora uporabljati po božji volji za svoje resnične potrebe in za potrebe tistih, ki premoženja nimajo.

Kdor je imel priliko pridobiti si višjo izobrazbo, jo naj smatra za božji dar, od katerega mora deliti vsem, ki so v nevednosti in jim pomagati vsaj do najbolj splošne kulture.

Ne vsak sam zase, temveč vsi za vse posebno one, ki so naše pomoči v tem ali onem oziru potrebni. Spoznati

Spočtovani bratje in dragi sinovi! Vaš prihod dobiva poseben pomen kot dejanje vere. Velika slovska apostola Ciril in Metod sta prišla v Rim, da bi dosegla pri Petrovem sedežu potrdilo in spodbudo za svojo misijonsko dejavnost. Po tisoč sto letih ste vi, vedno zvesti in vzorni verniki, šli po njih stopenjah, da se zahvalite Gospodu za dar poklicanosti k evangeliju. da tu na grobu prvaka apostolov in blizu še vedno zgornjih spominov obeh svetnikov poživate svojo odločenost za krščansko življenje in najdete novih moči za miroljubno osvojitve Kristusovega kraljestva.

Kako se čutimo nasproti vam dolžnike za spodbudo, ki nam jo dajete!

Pred očmi našega duha se pa odvija imenitna, veličastna podoba: ta vaša navzočnost v Rimu je za nas simbol prisotnosti vseh vaših sorojakov. Tudi v njihovem imenu ste nam dali dokaz žive ljubezni s tem, da ste nas tako navdušeno pozdravljali in nam poklonili darove, ki simbolično predstavljajo vaše delo. Z vašim romanjem se je prvokrat zgodilo, da neki slovanski narod v Rimu proslavlja jubilej spreobrnitve h krščanski veri. V tem trenutku se naš pogled širi in objema vse prostrane dežele, katerim sta slovska apostola oznanjala evangelij. Vi ste danes prvi izmed njih prišli k nam. V našem srcu že vstaja upanje na nova srečanja z drugimi narodi Samo Bog ve za to uro in trenutek. Mi ga pa odslej pričakujemo z neomajnim zaupanjem.

Ko nam vaša navzočnost govori, da je danes tu srce Slovenije in vse Jugoslavije, bi vam radi povedali, da smo tudi mi z vami. Papež se zanima za vas, vas ljubi. Vedite to, govorite o tem, bodite o tem prepričani! Papež je z vami po svojem zastopniku v vaši ljubljeni deželi, po apostolskem delegatu in celoposlancu Sv. sedeža. S svojo stalno navzočnostjo pri vas vam ta dokazuje veliko, nenehno pastirsko skrb Petrovega sedeža do vse države. Papež je z vami s pozornostjo, ki vam jo je posvetil v nedavni preteklosti in vam je bo še več posvetil.

(Odstavki iz govora papeža Pavla VI., s katerim je pozdravil 2.500 slovenskih romarjev 6. aprila 1967 v zasebni avdienci)

naše skupne potrebe, skupne naloge in cilje, se zanje ogreti, bodi namen praznovanja Slovenskega dne.

Besede g. Lamovška so napravile na udeležence globok vtis.

Po končanem cerkvenem opravilu so slovenski rojaki pri skupnem kosilu in prijateljskem razgovoru čakali pričetka popoldanske družabne prireditve. V popoldanskih urah so začeli prihajati rojaki iz vseh delov velikega Buenos Airesa, prijateljsko posedli okrog miz in domala napolnili veliko Pristavo.

Zbrane rojake je pozdravil predsednik Zedrnjene Slovenije

g. Božo Fink

v zastopstvu organizacij in ustanov, ki so sodelovale pri Slovenskem dnevu. V uvodnih besedah je poudaril: „Letošnji Slovenski dan je v znamenju 20 letnice odkar se je začela oblikovati nova skupnost slovenskih političnih emigrantov v tej deželi.“

V nadaljevanju govora je med drugim navajal:

„Pravimo, da v življenju uspeva tisti, ki zna ujeti trenutke in prepoznati okoliščine vsakega položaja. Tudi za človeške skupnosti povsem velja, da morajo budno spremljati razvoj okoliščin in jim slediti v vseh potankostih globinskih silnic in načrtnega zakuljsja. Gorje skupnosti, ki životari, ne da bi se zavedala pomembnosti programa in ne znala sprevideti notranjega položaja in zunanjih vplivov. To še posebno velja za take skupnosti, ki imajo določeneje opredeljeno poslarstvo.“

Najprej je 48 srbskih književnikov sestavilo posebno spomenico „Predlog vprašanj za razmišljanje“, ki je bila tako ostra, da jo je moral obsoditi sam mestni komite zveze komunistov v Beogradu.

Mestni komite zveze komunistov v Zagrebu je za reagiral na hrvaško deklaracijo tako, da je izključil iz svojih vrst pobudnika deklaracije Vlatka Pavletića, predsednika društva pisateljev Hrvaške. Očitno mu je da je deklaracija v očeh komunistov politični izged, naperjen zoper bratstvo, enotnost in enakopravne odnose med jugoslovanskimi narodi.

Za veliko noč je imel Tito ob albanski meji, ko je obiskal pokrajino Kosmet, govor, v katerem se je ostro izrazil tudi glede zagrebske deklaracije, ko je rekel:

„Med nami so razumniki, ki odlično zaslužijo, pa se malo brigajo za položaj našega človeka; malo jim je mar, da bi ljudje imeli stanovanja in drugo. Bolj jih zanima, da bi pri ras vse predrugačili in tako ustvarili nove zdrahe. Delali so na skrivnem; pripravljali so deklaracijo in iznenada udarili v hrbet. Dvajset let smo se znali pogovarjati tako v srbo-hrvaškem kot tudi v hrvaško-srbskem jeziku. Prej sta bila to srbski in hrvaški jezik, v Novem Sadu pa so se leta 1954 dogovorili, naj bi se jezik imenoval srbsko-hrvaški oziroma hrvaško-srbski. To je bila najboljša rešitev, ki jo je bilo mogoče doseči ker tu za ras ni nikakršnih razločkov. Vsa Jugoslavija je sedaj ogrožena, zlasti pa hrvaško ljudstvo. Kajti na Hrvaškem živijo tudi Srbi in ni jih malo. Vendar pa eni kot drugi vedo, da je bratstvo in enotnost zanje življenjskega pomena. Dovolj so okusili ustaški in četniški nož in zato ne bodo dovolili, da bi se kaj takega ponovilo. Tudi zato so odločeni, da ostanejo pobrateni še neprej in napredujejo združeni tako v slabem kot v dobrem.“

V ljubljanskem Delu, z dne 28. marca pa je J. Štular partijsko linijo v članku ob „Deklaraciji“ označil takole:

„Javnost v Jugoslaviji je obsodila „Deklaracijo o nazivu in položaju hrvaškega knjižnega jezika“ (pa tudi „Predlog za premislek“ skupine srbskih pisateljev) kot napad zoper skupnost jugoslovanskih narodov, zoper pridobitve revolucije, med katerimi nista zadnja bratstvo in enotnost.“

Da bi tudi na Hrvaškem spravili polemiko v smer komunističnega pojmovanja narodnosti, je jezikovna pravda našla odmev tudi v obeh zborih sabora Hrvaške. Poročilo Tanjuga z dne 30. marca iz Zagreba pravi: „Tudi poslanci republiškega in organizacijskega političnega zbora sabora Hrvaške so danes soglasno zavrnilo „deklaracijo o nazivu in položaju hrvaškega knjižnega jezika“ in jo označili kot akt, ki je naperjen proti bratstvu in enotnosti naših narodov. Ponovili so zahtevo, ki so jo poudarili poslanci drugih dveh zborov na večerajšnji seji, naj javnost izve, kdo so tisti, ki so neposredno odgovorni za to politično diverzijo, in naj se proti njim uvedejo kazenske sankcije.“

Sam dr. Vladimir Bakarić pa je na seji obeh zborov sabora Hrvaške dejal, da morajo biti Hrvatje ponosni, ker je hrvaško ljudstvo tako enotno obsodilo „deklaracijo o nazivu in položaju hrvaškega knjižnega jezika.“

O naših namenih in nalogah je bilo izgovorjenih in napisanih veliko besed. Vendar ne bo odveč če se zopet opominimo, da organizirane skupnosti nismo ustanovljali in krepili samo zaradi ohranjanja zgodovinskega in narodopisnega pojma slovenstva, ampak predvsem z namenom, da po svojih zmognostih pomagamo domovini do uveljavljanja tistih vrednot, po katerih edino more biti srečen narod in posameznik. Visoko postavljamo ideal svobode, polne svobode zgodovinsko zrelega naroda in človeka, ki mu je svoboda najdragocenejši dar narave. Ni ere svobode brez druge. Naše zavestno slovenstvo terja, da stojimo na strani suverenosti slovenskega naroda, ki bo znal sam krojiti svojo usodo in se prosto odločati za smeri sožitja z ostalim človeštvom. Brez svobode naroda ni svobode poindca.“

„A tudi narodove svobode ni brez svobode človeka. Lastna država, ki je sicer najvišji izraz narodove zrelosti, je vendar samo okvir, v katerem se ustvarja človek posameznik. Zato je brezupen optimizem tistih, ki bi se hoteli vezati z krvniki svobode, da priberečijo drobtine popuščanja, ali da z njimi iščejo spremembe v zunanjih oblikah državno-politične formacije.“

„...smo še vedno v stanju borbe duha v katerem nam je treba vzdržati, dokler ne bo slovenskemu človeku zagotovljeno svobodno izražanje mišljenja in resničen pluralizem pa tudi onemogočeni uplivi, ki slovenstvu ogrožajo narodno individualnost.“

(Nadaljevanje na 3. str.)

Jezikovna pravda in jugoslovanski komunisti

Komunisti so bili v Jugoslaviji prepričani da so leta 1954 rešili vprašanje srbohrvaškega jezika. Decembra meseca navedenega leta so se namreč v Novem Sadu zbrali nekateri hrvaški in srbski literati in filologi ter sklenili, da je srbohrvaški jezik enoten književni jezik in da ga je treba vedno imenovati z obema imeni. Ti Novosadski sklepi so bili dejansko le nekako premirje. V drugi polovici meseca marca letošnjega leta so to vprašanje na novo odprli hrvaški javni delavci in razumniki. Podpisali so namreč „Deklaracijo o nazivu in položaju hrvaškega knjižnega jezika“. To deklaracijo, katere podpisniki so predstavljali 18 kulturnih in znanstvenih ustanov, je potem sprejel plenum društva hrvaških pisateljev. V deklaraciji, v kateri zahtevajo, da se jezik, ki se govori na Hrvaškem, ne imenuje več srbohrvaški, ampak samo hrvaški, ugotavljajo med drugim:

„Načelo racionalne suverenosti in popolne enakopravnosti obsega tudi pravico slehernega od naših narodov, da varuje vse attribute svojega nacionalnega obstoja in da kar najbolj razvija ne samo svojo gospodarsko ampak tudi kulturno dejavnost. Med temi atributi ima v odločilni meri važno vlogo lastno nacionalno ime jezika, ki ga uporablja hrvaški narod, ker je neizpodbitna pravica slehernega naroda, da imenuje svoj jezik z njegovim lastnim imenom, ne glede na to, ali gre za filološki fenomen, ki v obliki zasebne jezikovne variante ali celo v celoti pripada tudi kakemu drugemu narodu.“

Ker so v Jugoslaviji neposredno pred spremembami ustave, podpisniki deklaracije stavljajo tudi konkretni predlog, ko pravijo:

„Na tej podlagi so podpisane hrvaške kulturne in znanstvene ustanove ter organizacije mnenja, da je nujno potrebno:

Z ustavnim predpisom določiti jasno in nedvomno enakost in enakopravnost štirih književnih jezikov: slovenskega, hrvaškega, srbskega, makedonskega.

V ta namen je treba spremeniti formulacijo čl. 31, iz ustave SFRJ ki bi se morala glasiti takole:

Zvezni zakoni in drugi splošni dokumenti zveznih organov se objavljajo v avtentičnem besedilu v štirih književnih jezikih narodov Jugoslavije: srbskem, hrvaškem, slovenskem, makedonskem. V uradnem prometu se organi federacije obvezno ravnaajo po načelih enakopravnosti vseh jezikov narodov Jugoslavije.

Z ustrežno formulacijo je treba zagotoviti tudi pravice jezikov narodnosti v Jugoslaviji.

V skladu z zgornjimi zahtevami in pojasnitvami je treba zagotoviti naslednjo uporabo hrvaškega knjižnega jezika v šolstvu, časnikarstvu, javnem in političnem življenju, po radiu in televiziji, kadarkoli je namenjen hrvaškemu prebivalstvu; uradniki, nameščenci in javni delavci, ne glede na to, od kod so po poreklu, pa morajo uradno uporabljati književni jezik okolja, v katerem delujejo.“

Reakcija na deklaracijo je bila mnogo večja, kot so si podpisniki predstavljali.

Kljub temu, da so podpisniki zagrebske deklaracije v opravičilo izdali posebno izjavo, kjer so priznali, da so pogršli v tem, da se niso pravočasno posvetovali z Zvezo komunistov kot edino silo, ki lahko to jezikovno enakopravnost uresniči, se niso izognili sankcijam. Univerzitetni komite Zveze komunistov zagrebske univerze je poleg Pavletića 3. aprila izključil še Miroslava Brantda dr. Iva Franega in dr. Vladimira Jonkeja, češ da je zarje dokazano, da so neposredno sodelovali pri pripravi in sprejemu dokumenta. Miroslav Vavpotić in Josip Pupačić pa sta bila kaznovana z zadnjim opominom pred izključitvijo.

Prve dni aprila bi se morala vršiti v Zagrebu seja centralnega komiteja Zveze komunistov Hrvaške. Ta pa je bila odložena. V ponedeljek dne 3. aprila je na skupni seji predsedstva in izvršnega komiteja CK ZK Hrvaške, dr. Vladimir Bakarić obširno utemeljeval, zakaj je bila odložena seja centralnega komiteja. Iz njegovih izjavaj je bilo videti, da problem deklaracije ni še bil toliko razčiščen da bi ga mogli obravnavati na seji centralnega komiteja.

Zanimivo pa je da v vsej tej polemiki nihče ne omenja hrvaškega književnika Miroslava Krleže ki je osebni prijatelj predsednika Tita in član centralnega odbora Zveze komunistov v Jugoslaviji. Nele da je Krleža zagrebsko deklaracijo podpisal po mnenju poznavalcev je bil tudi eden njenih glavnih pobudnikov. Tito bi pa očitvidno rad rešil njegovo glavo ker nima sreče s svojimi prijatelji. Kidrič, Pijade in Krajerger so umrli. Džilas in Ranković pa sta ga zapustila.

Novice iz Slovenije

Proti ukinitvi glasbenih šol

Svet Akademije za glasbo, predsednik Pavel Sivic, Društvo glasbenih uradnikov, podpredsednik Oton Bajec, Slovensko narodno gledališče — Opera, direktor Demetrij Zebre, Društvo slovenskih skladateljev, predsednik dr. Danilo Švara, Društvo glasbenih pedagogov, predsednik Peter Lipar, Slovenska filharmonija, direktor Ciril Cvetko Glasbeni oddelek Radio-televizije v Ljubljani, Janko Grlec, so objavili „Izjavo“ v kateri nastopajo proti ukinitvi kateregakoli glasbenega zavoda v Sloveniji ob sedanjih prenosnih in ukinitvi raznih učnih zavodov.

V „Izjavi“ zatrjujejo, da so „glasbene šole širom Slovenije kljub oviram ki so posledice socialnega, gmotnega in kadrovskega stanja, veliko prispevale za napredek glasbene kulture“ nato pa ugotovljajo:

„Zavedamo se, da je sistematična glasbena vzgoja pripomogla do visokih dosežkov, ki jih kažejo njeni najboljši diplomanti, in smatra, da bi bilo vsako okrnjevanje uspešnega delovanja glasbenih šol škodljivo za vso našo glasbeno kulturo v trenutku, ko od povsod prihajajo nove pobude za osvežitev in še večjo razrast naših več stoletij starih glasbenih tradicij in njenih ugodnih vplivov na prepodobno humanizacijo socialistične kulture.“

Podpisane ustanove ne izključujejo sprememb pri izboljšavi strukture glasbenega šolstva, njegovega ustroja in delovanja. Opozarja pa, da vsaka nepremišljena ukinitve kateregakoli glasbeno-vzgojnega zavoda pomeni nepopravljivo škodo ne le za sredino, v kateri ta deluje, temveč tudi za vse zavode za poklicno glasbeno vzgojo, ki črpajo svoj naraščaj z ozemlja vse Slovenije, da ga izobražujejo za delo v glasbeno umetniških ustanovah, v vzgojnih zavodih, šolah in ljudski prosveti, kjer je še povsod veliko pomanjkanje po kvalificiranih glasbenih kadrih.“

V Ljubljani so imeli 18. marca Kmečko občet, ki je vsakoletna turistična prireditve mesta Ljubljana. Letos se je poročilo pet parov. Poleg slovenskega še italijanski, avstrijski, slovaški in švedski. V žeritovanjskem spremljalo na 21 kočijah, kolesarjih, zapravljenih in vozovih z balami nad 500 svatov v narodnih nošah, ženitovanjski sprevid je pa po ulicah gledalo od Gospodarskega razstavišča do hotela Lev, kjer so neveste čakale na ženine nad 80.000 ljudi.

Na občnem zboru Slovenskega doma v Zagrebu dne 12. marca je bila glavna razprava o nujnosti, kako bi čimprej omogočili otrokom slovenskih staršev v Zagrebu pouk maternega jezika: ali z ustanovitvijo slovenske šole ali z dodatnim poukom za slovenske šolarje za

XII. Slovenski dan (nadaljevanje)

Zbrani rojaki so se predsedniku Zednjene Slovenije toplo zahvalili za lepe besede.

Že zgodaj popoldne pa je postalo živahno okoli igrišča za odbojko. Prišlo se je tekmovaljevanje v odbojki med moštvi fantovskih odsekov iz San Justa, San Martina, Morona, Ramos Mejia in Slovenske vasi. Zbralo se je seveda dovolj mladine, ki so bučno navduženi za svoja moštva pa tudi starejši ljubitelji so z zanimanjem sledili igram. Tekmovaljevanje se je zavleklo kar do teme. Čeprav je brez dvoma moštvo iz San Justa trenutno naše najboljšo moštvo, je v finalu zmagalo moštvo iz Ramos Mejia. Ta zadnja tekma je bila odigrana pri slabi razsvetljavi in je rezultat v veliki meri vplivala sreča.

Proti večeru so nam deklice iz Morona pripravile lepo presenečenje. V belih bluzah in pisanih rutah s slovenskim šopkom na prsih so zapele naše slovenske narodne pesmi. Kot včasih v Sloveniji pod lipo ra vasi, se je tokrat pod košatim ombujem v daljni Argentini oglasila naša melodija.

Prisrčno so zapele več pesmic, lepo povezanih s spremnim besedilom. Vpletanje melodij s prozo smo z zanimanjem poslušali, saj s spremno besedo k vsaki pesmi močneje občutimo pristnost naše folklore. Oglašile so se tudi piščali in spremljava kitar je živahno zadonela pod ombujem.

Ob zvokih harmonike so nato večja dekleta zaplesala tri folklorne plesse. Zavrtele so se in dokazale, da so tudi tukaj doma.

Ce upoštevamo še udeležbo in veselo razpoloženje je XII. slovenski dan lepo uspel.

nekaterih zagrebskih šolah ali pa s tečaji slovensčine v Slovenskem domu. Zato bo moral rešiti odbor, ki mu še naprej predseduje dr. Sever Sodijo, da živi v Zagrebu okoli 30.000 Slovencev. Med njimi je med drugimi tudi znani slovenski dramski igralec Hinko Nučič, ki je pa že dalj časa bolan. S Slovenskim domom v Zagrebu sta povezani tudi slovenski društvi Triglav v Karlovcu ter Bazovici na Reki.

V Sloveniji je v letu 1966 končalo fakultete, visoke in razne višje šole okoli 3.000 študentov. V Bosni in Hercegovini prav toliko število, v Makedoniji 1744, v Črni gori 164, na Hrvaškem nad 7.000, v Srbiji okrog 14.000. Diplomantov je bilo največ na tehničnih fakultetah, za temi pa na medicinskih, pravnih, filozofskih in kmetijsko-gozdarskih fakultetah.

V Sloveniji je bilo v predzadnjem tednu v marcu, t. j. 19. do 26. marca 158 prometnih nesreč, pri katerih je izgubilo življenje 15 ljudi, 72 jih je bilo hudo ranjenih, 54 pa laže. Avtomobilisti so povzročili 106 nesreč, motoristi in mopedisti 38, pešci 18, kolesarji 15, vozniki vprežnih voz pa 2. Med vzroki nesreč je bila na prvem mestu vinjenost šoferjev na drugem pa prehitavanje. Letos je bilo v Sloveniji že 1773 nesreč, ki so zahtevale 63 življenj. Hudo ranjenih je bilo 541, laže pa 525. Povzročena škoda znaša 5.999.700 novih din. Do konca marca je bilo letos v Sloveniji 450 prometnih nesreč več kot pa v istem času lanskega leta.

V Sloveniji je bilo leta 1966 skupno 112.763 motornih vozil, od tega šteli je bilo 68.022 osebnih avtomobilov, avtobusov pa 1.280.

V Mariboru je tamošnje okrožno sodišče prejelo prvo sodbo Vrhovnega sodišča Jugoslavije napisano v slovensčini. Šlo je za zahtevek za varstvo zakonitosti.

V Kranju bodo strokovnjaki zavoda za spomeniško varstvo restavrirali fresko v Pavšarjevi hiši. Freska je nastala v 16. stoletju ter je najstarejša znana freska v meščanski hiši na Gorenjskem. Uredili bodo tudi fasado hiše, ki je lep primer gotške meščarske arhitekture.

Umrli so. V Ljubljani: Marija Pavlič roj. Pavlič, Marija Turk roj. Kosirnik Ana Prodan, vdova roj. Berghäuser, Zofija Anderlič roj. Senger, Ivo Tausen, Jernej Pečnik, mesar v p. Franc Drčar, čevljarški mojster v p. Marjan Stržinar, šofer-mehanič, Slav-

Palčki

na odru Slovenskega doma v Carapachayu

Dramatski odsek tega doma se je lotil ene najlepših in tudi najtežjih uprizorilnih slovenskih mladinskih iger. Ne samo, da je številno osebje, je celo vrsto nenavadnih oblek, težka in nenavadna scenerija, veliko število rekvizitov in to na odru, ki se je ob tej priliki pokazal zelo majhen.

Palčke so igrali v soboto, 8. in v nedeljo, 9. aprila. Niti v soboto niti v nedeljo ni bila dvorana tako polna, kot bi jo ta uprizoritev zaslužila. (Odbor doma je za to prilik kupil stole.) Kakor vedno naše prireditve se je tudi ta začela z običajno zamudo.

Ko je tretjič odzvonil zvonec, je stopil v dvorano g. Petelin, ki je spomnil starejše gledalce na dobo doma, ko ram je stara teta pripovedovala o jarkaci, o steklem polžu, o copricnah, sneguljici palčkih in vilah. Trdil je, da je bajeslovje velike vrednosti v vzgoji naših najmlajših. Žal, da se je to vzgojno sredstvo opustilo in nadomestilo z noži, puškami, strojnimi itd. Kdo naj opleniti duše teh bitij z moralnim orožjem?

Zastor se je razgrnil. Prijeter pogled na scenerijo. Botra luna, ki bi mogla biti nekoliko manj markantna, je dajala svetlobo čarobnemu domu palčkov.

Končalo se je prvo dejanje. Zastor se je zgrnil. Dvorana je bila zadovoljna. Težko drugo dejanje nas je prepričalo, da so igralci z nevidnimi vezmi zvezani s trdo roko režiserja. Končalo se je tretje dejanje. Luči v dvorani se niso prižgale. Režiser je slonel na robu odra, g. Jobst je položil prste na tipke harmonike. Zastor se je razgrnil. Pokazala se je peštra slika vseh igralcev, zbranih na odru. Zapeli so: „Lakobradriček... nira, nana — oj da, da lahko noč!“ Dvorana ni štedila s priznanjem.

Videl sem že več mladinskih iger v Argentini tako dobro izvedeno pa šele v Carapachayu. Prosil sem režiserja, da mi da nekaj podatkov o naporih, ki so ustvarili tak uspeh.

Kako ste zmogli vse to ogromno delo sami? — Režiser: „Kaj sam sam ne bi napravil veliko. Imel sem pomočnike, vpravile sodelavce, da jih obudu-

ko Biderman natak v. p., Emilija Korošec roj. Bole, Jernej Pirc biv. avto-taksist, Ivan Porle in Marija Šifer v Polhovem Gradcu, Alojz Rataj v Trbovljah Ivanka Bonča roj. Črtarc v Vižmarjih, Zelko Pekovec, veterinar v Klopeah, Franc Čibej, cestni delovodja v Novi Gorici, Ivan Arhar, strojni kjučavničar v Kranju, Alojz Žitnik, biv. usnar in pos. v Grosupljah, Alojz Jančar v Tlakah, Janez Mohar v Zalni, Karel Isterič v Kočevju, Terezija Zorman v Celju, Vinko Krempuš v Celju, Valentin Lovše, pos. v Ribčah, Tone Hribar v Kočevju, Janez Plastiča v Škofji Loki, Franc Erman pos. v Krme-lju, Marjeta Ravnik, upok. na Ruhalcah, Ivan Fedran, upok. v Šmartnem ob Dreti, Marija Dimec v Škofji Loki, Franjo Lozar, biv. klobučar v Celju, Miha Peterc, upok. v Moravčah, Jože Kastelic v Škofljici, Franc Lipovec v Jaršah, Vili Kornhauser, šofer v Venčeslavcih, Mirko Golob v Čatežu ob Savi in Rajko Košar, kroj. mojster v Celju.

BUENOS AIRES

Koncert mladinskih zborov v Slovenski hiši v nedeljo 9. t. m. je zelo lepo uspel. Poročilo objavimo prihodnj.

Osebnosti

Poroka. V cerkvi Marije Pomočnice kristjanov v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejia sta se poročila v soboto, dne 15. t. m. s poročno sv. mašo Filip Štefe iz Transradia in gđ. Metka Oven iz Tablade. Mladi par je poročil g. msgr. Anton Orehar, za priči sta pa bila ženina rjegovca mati ga. Helena Štefe, nevesti pa njen oče Ivan Oven. Mladoporočencema ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo ter jima želimo vso srečo in oido božjega blagoslova.

† Franciška Jelenc. Iz domovine je prišlo žalostno sporočilo, da je dne 29. marca t. l. umrla v 73. letu starosti v Veikih Laščah ga. Franciška Jelenc roj. Dolšina. Zadnje zemsko bivališče je dobila na domačem pokopališču dne 31. marca.

Rajna Franciška Jelenc je bila v svojem kraju znana in spoštovana, o čemer je pričala tudi velika udeležba ljudi na pogrebu. Pred tremi leti je s svojim možem obhajala zlato poroko. Bila je zglodna slovska krščanska mati, ki je vzgojila v narodnem in kršč. duhu 9 otrok, štiri sinove in pet hčera. Tri sinove so ji Angleži vrnili iz Vetrinja ter so jih komunisti pobili četrti — Janez pa živi s svojo družino v Miramaru v Argentini. Poleg njega žalujejo za svojo materjo v domovini še hčere Marija por. Kaše, Olga por. Resman, Ida por. Lušin, Anka por. Kovarič in Francka. Vsem izrekamo ob bridki izgubi ljubeče matere iskreno sožalje, rajna pa naj mirno počiva v domači zemlji.

jem. Gospa Marija Slobetova gospa Marija Senovršnikova in gospa dr. Pezdircar imajo neprecenljivo zaslugu za uspeho uprizoritve. Kaj bi začel, ako ne bi imel g. Korošca, njegove scenerije in razsvetljave? Kje naj bi dobil sulice, krampe, gobo, samokolnice, luno, koblico lešerbe ako ne bi imel oporo v gosposih: Suščaku, Draganu, Aljančiču, Sedeju! — In ti so opravili vsa potrebna dela? — Režiser: „Ne, ne ne samo mi. Sodelovala je skoro vsa slovska soska v Carapachayu. Koliko večerov so stariši pripeljali otroke na vajo čakali konca, da so jih odvedli domov... Doma so jih učili...“

Dobro, ali med vsakimi sodelavci je gotovo kdo, ki se je bolj uveljavil. — Režiser: „Ne vsak je storil vse, kar je mogel. Moram pa reči da bi igra nekoliko šepala, ako ne bi imel ob strani sina skladatelja, g. Vitala Jobsta ki je po spominu uglasbil vse pevske točke in jih tudi spremljal pri vajah in nastopih.“ Tako režiser.

Palčki so bili dobro napravljeni in opremljeni. Delovno orodje odlično napravljeno. Barve oblek palčkov, bi moge biti močnejše. Vratarček odličen in neustrašen. Vile riso mogle biti boljše. Posebno prvo vilo je dvorana sprejela z vso toploto. (Gđ. Roza Sušnik) Norček (sicer nekoliko visok), je igralec prve vrste. (Gđ. Dragonova) Skopuh dober, smel bi biti bolj glasen. (g. Franci Korošec) Žena ima lep nastop in prijetno govorico. (Mlada Alvančičeva) Dedek dober, smel bi govoriti bolj počasi. (g. Jani Pleško) Miško odlični in korajžni. (Mladi Klemen) Vedežvalka ima vse lastnosti dobre igralke (gđ. Jelka Mramor) Prijeten nastop ima Mladenka. (mlada Sušnikova) Mati je doma na odru. (gđ. M. Mramor) Kralj in svetovalec dokaj trdi.

Obleke in maske zelo dobre. (g. Sušnik gđ. M. Mramor) številne gospe in gosposične, ki so krojile in pripravljale obleke.) Scenerija zelo dobra, razsvetljava pravilna.

Marije pomanjkljivosti, ki jih je dvorana komaj opazila ali niti ne, pripisujem omejenemu prostoru.

Nesebični trud ustvari uspeh. (Po obeh predstavah se je v dvorani razvil pravi družabni večer. Ob zvokih harmonike je pelo storo in mlado slovske pesmi. In še kako! Tudi: „Če študent na rajžo gre...“

J. L.

ANDINISTA BRATA SKVARČA V SKIOPČIČNIH SLIKAH V SLOMSKOVEM DOMU

Prejšnjo nedeljo je veliki argentinski dnevnik „La Prensa“ v svoji ilustrirani prilogi prinesel celo stran s sedmimi slikami v bakrotisku in s primerno razlago pod naslovom „Expedición al hielo continental patagónico“. Na njej vidimo veličastne pasnetke gor, snega in ledenikov s slovenskima andinistoma Petrom in Juretom Skvarčo ter Lucianom Pero, ki so se v letošnjem poletju odpravili v to pokrajino na raziskovanje kontinentalnega ledu in gor.

V „Svobodni Sloveniji“ pa smo letos v številkah 12—14 brali v podlistkih dp-ja podroben opis te slovensko-argentinske odprave na kontinentalni led z vsemi podrobnimi zanimivostmi, izpeljavo in uspehom podviga. Tako je odprava premagala najprostranejši ledeni ki južne Patagonije Upsala, stopila z nogo osvojevalca na greben Cerro Cono, krstila lepo goro na ime Cerro Boy po imenu prijatelja planin Boja Petrička, se poglala v stene Cerro Norte ter se najavila že za prihodnje leto na obisk na Cerro Campana, ki se je to leto obrnil pred nadležnimi obiskovalci s čemernim vremenom...

To soboto, 15. aprila, pa sta brata Peter in Jure Skvarča izdala pred občinstvom v skoraj dve uri trajajočem večeru tajnosti letošnje in predlanske odprave na kontinentalni led in to z dokazi. V Slomskovem domu sta predvajala barvni film o predlanski odpravi (film je posnel g. Ahčin ml.) in številne barvne diapozitive o letošnjih podvigih. Zraven pa sta z živahno besedo tolmačila posamezne slike in raz-

SLOVENCİ PO SVETU

ZDRUŽENE DRŽAVE

Za častnega kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja je bil imenovan Franc Koretič, biv. stolni kanonik ljubljanski, ki je sedaj duhovnik škofije St. Cloud v ZDA.

CHILE

Imenovanje treh slovenskih dekanov. Zadnji čas so bili imenovani trije slovenski duhovniki za dekane, kar je posebna čast za nas Slovence, raztresene po svetu. Za dekana v dekaniji Curacautin je imenovan Msgr. Janez Mohar, za dekana v dekaniji Angol, Rev. niji Rancagua-okolica Rev. dr. Antora niji Rancagua-okolica Rsv. dr. Anton Trdan. Vsi trije slovenski duhovniki delujejo v Chile že 28 let. Vsem trem dekanom čestitamo k imenovanju.

PO SPORTNEM SVETU

Zimsko evropsko prvenstvo v lahk atletiki je bilo zaključeno 11. marca v praški športni dvorani. Največ uspehso dosegli sovjetski športniki. Jugoslovani so osvojili dve medalji: Srebrno v damski štafeti 1 x 2 x 3 x 4 kroge, bronasto pa Petnajeričeva v teku n. 400 m.

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu je bilo konec marca na Dunaju. V skupini A so igrali Sovjetska zveza, Kanada, ČSSR, švedska ZDA, Finska, Feder. Nemčija in Vzhodna Nemčija. V skupino B Jugoslavija, Poljska, Avstrija, Avstrija, Italija, Norveška, Madžarska, Italija in Švica; v C skupini pa Nizozemska, Francija, Belgija, Japonska in Danska.

Jugoslavija je igrala neodločeno Madžarsko (6:6) in Poljsko (3:), prmagala je Avstrijo za 8:3 in Italijo 4:2 izgubila je v petem kolu z Norveško.

V skupini A je bila na prvem mestu po petem kolu SZ s 5 zmagami, Kanada ji sledi s štirimi zmagami v štiri srečanjih. Presenečenje je povzročil poraz ČSSR s Finsko (1:3), ker so Čeh veljali za velikega favorita.

V Tampere se je v tekmovalju za evropski pokal Ljubljancan Miro Cerar uvrstil v vseh šest finalov, vendar v parterju ni nastopil. Osvojil je srebrno medaljo na konju z ročaji bil je četrti na krogih in peti na bradlji.

Na planiški 90-metrski skalnici je bilo 26. marca veliko mednarodno tekmovaljevanje, ki se ga je udeležilo 57 skakalcev iz 11 držav. Prvo mesto je zasedel svetovni rekorder Avstrijec Bachler s skokoma 84 in 90,5 m, drugo mesto je zasedel Queck iz Vzh. Nemčije, ki je postavil tudi nov rekord te skalnice z 91 b. Zajc je bil 7. s 76 in 84 m, Pečar osmi s 77 in 84. Oman deveti s 75 in 80, deseto mesto pa je zasedel mladi Mesec s 76 in 82 m.

V Slovenski nogometni ligi vodi po 12. kolu mariborski Železničar z 18 točkami (8 zmag, 2 neodločena in 2 poraza), sledi Slavija iz Vevč (17), Murca (15), Ljubljana (14), Celje (13), Gorica (13), Svoboda (Lj.), Triglav (Kranj), Rudar (Trbovlje) in Kovinar (Mar.) po 12, Branik (Mar., 4) in Slovan (Ljubljana z 2).

Vsak teden ena SMEH POMLADANSKEGA CVETJA...

Ivan Hribovšek

Smeh pomladanskega cvetja se mi je čez prsi razlil, čudno temna razodetja je veter prešerno odkril.

Cutim, da rastem v globino... of človek, zdaj se mi odkrij; zrastem se v tvojo tišino in pesnik bodočih bom dni.

Boj nad življenjem dobljen je, življenje, življenje, življenje ne štejem več mesecev in dni, radostno v meni drhti.

krivala ob njih spomine na preživete dni, da ves večer ni bil le golo ugodje ob sliki, temveč tudi poučno-praktične vrednosti, predvsem za študirajočo mladino.

Celotni večer nam je razkril nov prostrani kos argentinske zemlje, ki ni le nepoznan nam, prisilec, ampak tudi večini domačinov; kos izredne lepote ledenikov in gor, snega šumečih potokov in divljih jezer, samotnih planjav in osamelih jezer. Pokrajina, ki čaka na obiskovalce... In obiskovalca sta bila Peter in Jure Skvarča, ki se nista bala truda, ne napora in jima ni manjkalo ne dobre volje še manj požrtvovalnosti, da sta udarila ob samotne sklade skal tiskih divjih predelov in pustila tam sloves slovskega človeka in barve narodne zastave. Farca z dobrim srcem in plemenitimi čustvi, fanta dejanj in zavojevalca zmag!

Fotografija (film kakor diapozitivi) je bila odlično posneta in dokazuje fin okus snemalcev, tako tehnično kakor motivično; med njimi je bilo nekaj edinstvenih lepih posnetkov.

Smotno pripravljen večer s spremljavo primerne muzike in še nekaterimi tehničnimi izboljšavami, bi bil dosegel še mnogo večji uspeh. Naj mislita brata Skvarča na izpopolnitev prihodnj!

Dasi je bil večer primerno dobro obiskan, ni bilo opaziti dovolj tiste mladine, ki je je običajno dovolj v Slomskovem domu.

—jke

Vestnik SFZ

Občni zbor Slovenske fantovske zveze se je vršil v nedeljo, 16. t. m. Po običajnih poročilih, tako predsednikov kakor ožjega odbora so bile volitve. Izvoljen je bil za predsednika Ciril Jan, ostali odborniki pa so: Franc Korošec, Jože Triler, Janko Žakej, Jože Dobovšek, Rudi Leber, ki si bodo razdelili mesta na prvi seji. Po volitvah je bil sprejet novi pravilnik. Po slučajnostih je bil zaključen občni zbor z molitvijo.

Na občnem zboru fantovskega odseka našega doma je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Tomaž Maček, podpredsednik, Bergant Tone, tajnik Maček Jože; blagajnik, Frontini Albin; gospodar, Bregar Henrik; športni ref., Kovač Brane; delegat v zveznem odboru Triler Jože delegat za FMV: Bogdan Kosančič in Janez Frontini, ter nadzorni odbor: Marijan Indihar, Janez Frontini in Janez Urbanija.

Občni zbor S.F.Z. v Carapachayu je bil v soboto 1. aprila. Izvoljeni so bili sledeči: Predsednik Jože Šenk; tajnik Peter Amon; blagajnik: Marjan Šenk; športni referent, Janez Pleško; gospodar in kulturni referent, Janez Škulj; delegat na centrali, Francelj Korošec. Za volivce na centralnem občnem zboru so bili določeni sledeči: Janez Pleško, Janez Škulj, Šenk Francelj, Amon Peter in B. Truden.

SDO

Občni zbor sanmartinskega krožka SDO je bil v nedeljo 9. aprila popoldne v prostorih sanmartinskega doma. Vodila ga je predsednica gđ. Saša Hartman. O potrebi deklinskih krožkov je spregovoril dušni pastir župnik Gregor Mali. Po poročilih odbornice so bile volitve in so bile v novi odbor izvoljene: za predsednico Zorec Marija, za podpredsednico Šabec Anica, za tajnico Leber Gabriela; za blagajničarko Telje Magda, za športno referentko Krže Marijana, za kulturno referentko Ferfolija Anica; za gospodinjstvo Ursič Marta; za referentki za naraščaj Lah Katica in Dimnik Cilka ter za delegatino za SDO Hrovat Meta.

Lanuška dekleta so 2. aprila na občnem zboru v Slovenski vasi izvolile tale odbor: predsednica Mimi Bokalič, podpredsednica Slavka Urbanija, tajnica Mari Barle, blagajničarka Ani Broh, športna referentka in ref. za mladenke Mari Sušnik, delegatinja Kati Lipovec.

Dekleta iz SDO Morón so imele 8. aprila na Pristavi svoj redni obč. zbor. Izvolile so sledeči odbor: predsednica Meta Gasar, tajnica Marjanca Tomine, blagajničarka Anica Medie, športna referentka Gabriela Pregelj, referentka za naraščaj Kristina Golob, kulturna referentka Simonka Rajer, gospodinja Viki Vovk, delegatinja Helena Pleško.

PO SPORTNEM SVETU

V Zagrebu je bilo 11. marca prvenstvo Jugoslavije v teku čez drn in strn na progi 8000 m. Naslov prvaka je priboril Celjan F. Kovač, drugi je bil njegov klubski tovariš Zuntar. Oba bosta poleg Mitića iz Niša, ter Grabovca in Fistića iz Zagreba zastopala Jugoslavijo na Balkanskem krosu v Aterah.

Letošnji socialni dan se bo vršil v nedeljo 13. avgusta, v Slovenski hiši. Obravnaval bo temo „Naše občestvo“. Odbor prosi društva in organizacije, da ta dan ne bi prirejali prireditvev.

Seja učiteljskega sveta šolskega odseka Zedinjene Slovenije bo zadnje sredo 26. aprila, ob 20. Pred sejo ob 19 bo sv. maša za rajnega kolego Martina Mizerita, nato pa ob 19.45 žalna seja. Na dnevnem redu je tudi preletavanje ravrateljice zavoda za slepe otroke, kolegice Marije Dobovškove, o posebnem šolstvu in razgovor o prizadetih deci. K udeležbi vabljeni zlasti vse učne moči slovenskih osnovnih šol.

Pouk v učiteljskem tečaju Marka Bajuka bo spet v soboto, 29. aprila. Začetek točno ob 14, traja do 18.25. Zadnje vpisovanje bo pred poukom ob 13.15 do 14. Izrabite priliko!

Poučujejo: g. direktor msgr. Anton Orehar (verouk in pedagogiko), učiteljici ga. Marija Geržinič (petje) in gđc. Arica Šemrov (praktično delo), gg. prof. srednješolskega tečaja Simon Rajer (zemljepis) ter š. nadzornik Albin Petelin (slovensčina in zgodovina) in Aleksander Majhen (didaktika in metodika).

OBVESTILA

Sobota, 22. aprila:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 18 tekina v odbojki med odseki SFZ Srednješkoli tečaj v Slov. hiši.

Nedelja, 23. aprila:

Slovenski dom v San Martinu: Šesta obletnica blagoslovitve doma povezana s proslavo 50-letnice Majniške deklaracije.

Sestanek članic SDO v San Justu po maši v domu.

Sestanek SDO in SFZ v Ramos Mejia ob 11, nato asado.

Sobota, 29. aprila:

Dramatski odsek Društva Slovenska vas igra ob 20 v društveni dvorani Mauserjevo igro Kaplan Klemen. Prosvetni večer v Slomškovem domu ob 20.

Nedelja, 30. aprila:

Ponovitev igre K. Mauserja Kaplan Klemen v Slovenski vasi ob 16.

Skupen izlet SFZ — SDO v Banco Hipotecario

Velika družabna prireditev v Našem domu. Začetek ob 17.

4. družinska nedelja na Pristavi v Castelarju s predavanjem g. Franca Sodja CM o spolni vzgoji mladine.

X. redni občni zbor zadruga Naš dom v San Justu ob 10. Vsi člani lepo vabljeni.

Obletnica ustanovitve orkestra Planika v Našem domu v San Justu.

Ponedeljek, 1. maja:

V Slovenski hiši ob 9. uri dop. občni zbor Družabne pravde, združen s proslavo majniške deklaracije.

SKAD — Občni zbor in študijski dan ob 10 dopoldne v Škofjevem zavodu v Adroguēju.

Nedelja, 7. maja:

Blagoslovitev Slovenske hiše, povezana s proslavo 50-letnice Majniške deklaracije.

Družabna pravda

vabi svoje člarstvo in prijatelje na redni občni zbor, ki bo v ponedeljek, 1. maja, ob 10 v Slovenski hiši, Ob 9 sveta maša.

Dramatski odsek ponovi na odru Slovenskega doma v Carapachayu mladinsko igro

PALČKI

in sicer v nedeljo, 30. aprila, ob 17
Rojaki, pripeljite otroke, da bodo videli svet vil in palčkov

Dr. FRANC KNAVS
ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Lujan, Francia 952

T. E. 735 ali 516

V petek in soboto od 9—13 ure

Važno obvestilo za vse neodvisne delavce in delodajalce:

V odvetniški pisarni smo odprli poseben oddelek za celotno obravnavanje pokojninskih in davčnih obveznosti in sicer: Moratoria previsional Ley 17122, katere veljavnost poteče dne 30. aprila 1967 in Impuesto a los Róditos. Ta pa zapade dne 20. aprila t. l.

Za urejevanje pokojninskih in davčnih obveznosti uradujemo do konca aprila t. l. vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne.

PRODAM

televizijski sprejemnik moško kolo, fotografski aparat, skioptični aparat (dve dimenziji), aparat za filmsko snemanje (8 mm), filmski projektor (8 mm), 300 različnih gramofonskih plošč, magnetofonski aparat (grabador Geloso), 500 skioptičnih slik (Slovenija), 4 albume znamk, 400 sloverskih knjig (kompletni Cankar, Finžgar itd.), razno orodje za delavrico, stružnica z motorjem in raznimi deli za struženje, kemični predmeti za rafiniranje in deli za galvanoplastiko.

Ogled vseh predmetov vsako nedeljo od 14 do 20, ulica Drysdale 3535, Carapachay (M. T.)

CARAPACHAY

Gospod Cesar Ježe iz Slovenske vasi, je namesto cvetja na grob umrlega župnika Antona Jermána daroval za Baragovo semenišče 5000 pesov. Iskrena hvala!

Dramatski odsek društva

SLOVENSKA VAS

Sobota, 29. aprila ob 20. uri

Nedelja, 30. aprila ob 16. uri

Igra v štirih dejanjih (petih slikah)

KAPLAN KLEMEN

Spisal: Karel Mauser

Režija: Maks Jan

Vstopnina zmerna!

Ne zamudite prilike!

ORKESTER "PLANIKA"

obhaja svojo prvo obletnico ustanovitve v nedeljo 30. aprila 1967

V Našem domu v San Justu.

Vabljeni!

VELIKA DRUŽABNA PRIREDITEV

V NEDELJO 30. APRILA V NAŠEM DOMU

V skoraj popolnoma dodelanem domu, združena z

OBLETNICO USTANOVITVE ORKESTRA "PLANIKA"

Med odmori šaljivi prizori

Začetek ob 17

Se bomo peli...

Ravnatelj Marko Bajuk

Prosvetni večer
v Slomškovem domu

v soboto 29. aprila ob 20

Na programu: nagovor, recitacije, skioptične slike, petje

VABLJENI!

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl
Cascante

Escribano Público

Pta. baja, of. 2

Cangallo 1642 Buenos Aires

T. E. 35-8827

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Mílos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69.9503
Argentina

CORREO
ARGENTINO
Central

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 910.387

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1967: za Argentino \$ 1.900.— Pri pošiljanju po pošti doplačilo \$ 100.— Za ZDA in Kanado: 12 dolarjev za pošiljanje z letalsko pošto, in 9 dolarjev za pošiljanje z navadno pošto. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

OB VSAKEM VREMENU!

V SLOVENSKEM DOMU V SAN MARTINU

bo v nedeljo, 23. aprila

PROSLAVA

VI. OBLETNICE BLAGOSLOVITVE DOMA in
50-LETNICE MAJNIŠKE DEKLARACIJE

Ob 11 sveta maša; ob pol 16 akademija, nato družabna prireditev:

ORKESTER PLANIKA-EDELWEISS

SLOVENSKA HRANILNICA Z. Z. O. Z.

(C. C. S. L. O. G. A. Ltda.)

Bartolome Mitre 97, Ramos Mejia

T. E. 658-6574

Upravni odbor sporoča, da je občni zbor 1. 4. 1967 odobril za leto 1966 30% dividendo na vplačane deleže, katero člani lahko dvignejo v gotovini ali v novih deležih v zadrugi pisarni v uradnih urah: ob sobotah od 16 do 20 in ob torkih od 18—20.

4. družinska nedelja na Pristavi v Castelarju
30. 4. 1967

Vljudno Vas vabi in pričakuje Slovenska Pristava v Castelarju

Nenadoma je prenehalo biti zlato srce moje mame

Franciške Jelenc roj. Dolšina

in je odšla za svojimi sinovi k Vsemogočnemu po plačilo.

Pogreb je bil 31. marca 1967 na pokopališču v Velikih Laščah.

Žalujoci:

V Argentini: sin Janez z družino;
v domovini: mož Janez; hčere: Marija por. Kaše, Olga por. Resman, Ida por. Lušin, Anka por. Kovačič in njih družine ter hčerka Francka

Janez Jalen

42

Trop brez zvoncev

Povest

Z viržirkami v naprsem žepu sukniča je prišel Hribarjev Peter na velikonočni ponedeljek pozno popoldne k Tkalcu pod Studorom. Zaskrbelo ga je že, da morebiti Boštjana ne bo doma, pa je prav njega srečal na pragu. Odvedel ga je v hišo, kjer so ga sprejeli mati in Jerca in še dve odrasli sestri. Fantini so bili dobili vsak svoje pirhe in so odšli na vas, da preizkusijo njih trdnost in pri sekanju zanesljivost svoje roke in očesa. Dekleta so se Petra razveselile in še preden so sedli okrog belo pogrnjene mize, so mu ponagajale, da mu bodo studorski fantejke strgali pero izza klobuka. Peter pa, da se jih nič ne boji. Razvil se je vesel razgovor, v katerega je tudi oče rad posegel. Seveda so gostu postregli z velikonočnim blagoslovom in mu prigovarjali naj je. Peter se je pa branil. Mu tudi res ni jed kaj prida dišala. Ves čas je lovil priliko, da bi povedal zavoljo srnjaka v Vojah. Pa se mu kar ni hotela ponuditi.

Prižgali so že luč, ko je pogovor šele nanesel na orle. Najmlajša je hotela vedeti, če so ti ptiči res tudi otrokom nevarni. Odnesejo ga že lahko, je sodil Peter, še takega, ki že hodi; morebiti se je to že kdaj zgodilo, pa v naših krajih re, ko matere ne puščajo otrok, da bi tekali po samotni naokrog. Posebno v planinah ne. Je pa orel kaj pogumen hkrati pa potuhnjjen ptič. In Peter je pripovedoval o pretepih za sa-

mico, o boju z lisico, o napadih na game in prešel počasi na v sklopcu ujete ga orla v plazu nad Vojami. Kako se mu je potuhnil, pa se mu ni dal prevariti. Strmé so ženske poslušale in se čudile, pa tudi oče se je zanimal in marsikdaj tudi kaj povprašal. „Orel mere ni prevaril, pač pa mi je prejšnji večer nekdo skoraj pred nosom ustrelil srnjaka in ga tudi odnesel“, je Peter končal pripovedovanje.

Vsi so bili za hip v zadregi. Niso mogli skriti. Tkalec se je pa naredil drznega in se začudil: „Beži.“

Peter se ni dal speljati na stranpot: „Tisti večer nisem mogel iti za njim, drugo jutro sam ga pa presledil. Čevljev se mi je zdel preklicano znan, pa kar verjeti nisem mogel. Bilo bi tudi za oba pa še za koga drugega od sile nerodno, če bi se s tistim res kdaj iz oči v oči srečala na prepovedanih potih v lovišču. Dokler pa človek za trdno ne vé pa nerad koga osumi. Posebno če —“ Peter bi bil skoraj preveč povedal.

Vsi so vedeli, na koga leti Petrov sum. Oče ga je pa hotel odvrniti od sebe. Zamahnil je malomarno z roko: „Pojdi no, pojdi. Čevljev je čevljev.“

„Zato sem pa molčal, ko nisem za trdno vedel,“ je naglo odgovoril Peter. „Za naprej pa ne bom mogel. Prisegel sem.“

„Lovska prisega. Kdo pa jo vzame zares,“ je oporekal Boštjan.

„Jaz jo bom držal, pa naj zalotim kogar kol.“

Ze je kazalo, da se utegneta oče in Peter sportči, pa je Jerca na pol skrivaj, na pol očitno porinila pred Petra lepo obročen pirh in fanta po strani živo pogledala. Boštjan je razumel. Vstal je in se izgovoril, da mora pogledati k živini. Dekleta so pa Petra hitro spet odobrovoljile. Odšel je s polnimi žepi pirhov in poiskal še strica Tomaža v krčmi. „Sem mislil, da te ne bo,“ se je razveselil stric. „Saj nič ne rečem, če greš pirhe pobirat. Je prav tako. Dobro se mi pa le zdi, da name žisto ne pozabiš.“

Peter se je moral prav premagati, da ni stricu izdal, kako je posvaril Tkaleca.

Večer je bil lep in pozno v noč se je razlegala po vasi fantovska pesem.

Križasto rogovje

Po dolinah je odvetela češnja, po gorah so pa odpeli petelini. Stari pretepač v Šalju je obmolknil za vedno. Odstrelil ga je bil zakupnik sam, pa ga ni smrtno zadel. Peter ga je iskal ves dopoldan, preden ga je iztaknil za dobre tri strljaje daleč od gredi zaritega v dračje, in ga pobral. Tudi ruševce v visokem planinskem svetu ni več plesal po jasad in grebenih. Z macesnov pa je še grulil zakasnelim kokaškam.

V vrhovih ozelenela bukve se je čimdalje bolj na gosto oglašala kukavica. Srnjaki so si drgnili in čistili in likali doraslo rogovje in se pripravljali na pretep in na prsk. Srne matere so odšle od tropičev, da v skriti samoti skoté in postavijo na noge mladi zarod.

Iz starov na planinah se je spet dvigal dim. Rezek vonj po razhojenih kravjekih je puhtel iz hlevov. Neutrudno je žez dan pozvanjala živina. Zvečer pa sta se oglašala pesem in vrisk.

V nemajhno jezo Hribarjevemu Petru sta v orlišču nad Savico žvižgaje začivkala dva mladiča.

Tkalčeva Jerca to leto ni planinila. Doma so se bili zavoljo tega skoraj do grda sprli. Oče je tiščal, da Jerca mora iti z živino v planino, Jerca pa kar nič ni marala slišati. Ko oče le ni hotel razumeti, se je Jerca naravnost uprla: „Pa zakaj ravno jaz? Naj gre katera izmed sester. Sta že dve dovolj veliki.“

„Ti si že navajena“, je poiskal oče prazen izgovor.

„Naj se pa še katera druga nauči. Čas je že za obe. Jaz sem se morala še mlajša,“ je Jerca oponesla očetu, kako zgodaj jo je vpregel v delo.

Boštjan ni vedel kaj oporekati: „Pa je bolj prav, če greš ti.“

„Ne govori ro. ko sam ne verjamem,“ se je vtaknila v pogovor mama. „Še tako se rado narobe naredi nikar šele, če sta fant in deklič že zgovorjena da se bosta vzela, kakor sta Jerca in Peter, ki bi se moral kar vselej pomuditi v samotnem Jerčinem stanu, kakar koli bi ga opravek privedel mimo.“

„Tudi doma ne boš nič obranila,“ je prismehtljivo prisekal Boštjan: „Je še vedno res in vedno ho, da je laže pasti nola mernik bolhá kakor eno samo žensko, če se sama noče.“

„Ne rečem,“ je pristala Tkalka. „Priložnost je pa le priložnost.“

Jerci je bilo preveč. Jezno je zablisl-

nila z očmi proti očetu: „Nič ne naltolujete. Sem znala biti poštena doslej in bom znala biti odslej. Zavoljo Petra in sebe sem lahko vse leto v gorah, še pozimi. Zavoljo vas pa tudi en sam teden ne.“

„Kaj praviš?“ je zasikal Tkalec.

„Nisem slepa, kakor mislite.“ Jerca se je potrkala s kazalcem na čelo: „Nosili bi brašno za mano in poizvedovali kje hodi, ali vsaj kam je zavil Peter, da bi bolj brez skrbi hodili s puško naokrog. Pa se motite. Ne grem pa ne grem, kakor mi bo dolgčas po gorah in po Petru.“

Jerca je odšla iz hiše in trmoglavo zadreščila duri. Čeprav je oče vedel, da ga hči ne more več slišati, je povedal za njo: „Smrklija. Zavoljo tebe in tistega tvojega Petra bom delal, kar bom hotel.“

Tkalka se je zavedela, da zgrda ne bi nič opravila. Premagala se je in lepo poprosila moža: „Boštjan! Tok opusti vendar tisto svojo sló. Vse nas utegnés spraviti v nesrečo, posebno pa Jerco, ko vendar veš —“

„Vem,“ je Tkalec jezno presekal ženi besedo, „da jaz Petru ne bom tiščal pod nos, on naj pa nikar ne oprézuje za maro. Če pa ponevedoma naltetiva drug na drugega, naj se naredi, kakor bi me ne videl dokler mu ne izginem izpred oči. Ali pa naj se ne ženi pri moji hčeri.“

„Je še ni vzel in lahko razdere,“ je zaskrbelo mater.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)